

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 6. ožujka 2019.

Analiza odluke

Josip Šimunić protiv Hrvatske
br. zahtjeva 20373/17
odluka o nedopuštenosti zahtjeva

Domaći sudovi dali relevantne i dostane razloge za odluku da izvikivanje pozdrava „Za dom“ predstavlja prekršaj

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) je u Vijeću od 7 sudaca bez slanja zahtjeva tuženoj Republici Hrvatskoj na očitovanje, dne. 22. 1. 2019. odlučio da je zahtjev podnositelja g. Josipa Šimunića očigledno neosnovan te ga proglasio nedopuštenim i odbacio sukladno članku 35. stavcima 3 a) i 4 Konvencije.

Podnositelj zahtjeva je na utakmici nogometne reprezentacije izvikujući „Za dom“ gledateljima dobacivao poruke čiji je sadržaj poticao mržnju na temelju rase, nacionalne, regionalne ili vjerske pripadnosti. Kažnjen je novčanom kaznom u iznosu od 15.000,00 HRK u prekršajnom postupku. Podnio je ustavnu tužbu u kojoj je tvrdio da je da je povrijeđeno njegovo pravo na jednakost pred zakonom stoga što su sudovi u istoj situaciji oslobodili okrivljenike koji su koristili taj izraz i da su odluke sudova proizvoljne jer nisu uzeli u obzir da se obraćao hrvatskim nogometnim navijačima u kontekstu slavljenju uspjeha nacionalnog tima, a ne manifestacije rasističke ideologije, kao i pravo na slobodu izražavanja. Ustavni sud je odbio podnositeljevu ustavnu tužbu.

Pred Europskim sudom tvrdio je da uporaba predmetnog izraza nikada nije bila zabranjena nacionalnim pravom, da mu je povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja, da domaća pravna sredstva nisu bila učinkovita te da je bio diskriminiran jer su drugi okrivljenici koji su koristili isti izraz bili oslobođeni dok je on proglašen krivim i kažnjen.

Europski sud je istaknuo da se kriterij za ocjenu jesu li proturječne odluke domaćih sudova u suprotnosti sa zahtjevom poštenog suđenja (čl. 6. st.1. Konvencije) sastoji u utvrđivanju; a) postoje li u sudskoj praksi najvišeg suda „duboke i dugotrajne razlike“, b) osigurava li domaći zakon mehanizme za prevladavanje tih nedosljednosti, te c) je li taj mehanizam primijenjen i ako je, s kakvim učinkom. Sukladno praksi Europskog suda, ne može se smatrati da načelo dobrog vršenja pravde nameće strogi zahtjev dosljednosti sudske prakse budući da sudska praksa nije nepromjenjiva, već, naprotiv, evolutivna. Pravna sigurnost kojoj Europski sud teži mora se slijediti uz dužno poštovanje autonomije donošenja odluka i neovisnosti domaćih sudova u skladu sa načelom supsidijarnosti. Mora se prihvatiti da su različita stajališta koja se pojavljuju između sudova jednostavno neizbježan ishod procesa tumačenja pravnih odredbi i njihovog prilagođavanja na konkretne situacije na koje one moraju odgovoriti. (vidi [Nejedet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske](#), [VV], § 84-86) Podnositelj se u ustavnoj tužbi pozvao na dvije presude prekršajnih sudova kojima su okrivljenici koji su koristili sporni izraz oslobođeni optužbe. U jednoj je optuženi bio oslobođen zbog "pogrešne kvalifikacije djela", pa se ne može smatrati mjerodavnom u ovome predmetu, dok druga

predstavlja izolirani slučaj koji ne može predstavljati dokaz o dubokim i dugotrajnim razlikama u domaćoj sudskoj praksi.

U ocjeni primjene čl.10. Konvencije - prava na slobodu izražavanja, Europski sud se osvrnuo na čl. 17. Konvencije koji onemogućuje tumačenje tog međunarodnog ugovora na način koji bi opravdao određene aktivnosti usmjerene na povredu bilo kojeg prava i slobode utvrđene istim. Jesu li verbalne ili neverbalne izjave izvan zaštite članka 10. ovisi o tome jesu li usmjerene protiv temeljnih vrijednosti Konvencije, na primjer poticanjem mržnje ili nasilja, te je li se podnositelj pokušao osloniti na Konvenciju kako bi se upustio u neku djelatnost ili izvršio čin usmjeren na uništavanje prava i sloboda propisanih u njoj (vidi [Delfi AS protiv Estonije](#), [VV], § 136) .

Europski sud je zaključio da u ovom predmetu neće ispitivati primjenjivost čl. 10. jer su domaći sudovi dali relevantne i dostatne razloge za svoje odluke. Naime, odluke nacionalnih sudova kojima je podnositelj zahtjeva proglašen krivim za prekršaj predstavljaju miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja koje je bilo propisano zakonom i koje je težilo legitimnom cilju sprječavanja nereda i borbi protiv rasizma i diskriminacije na sportskim natjecanjima (vidi [Medžlis Islamske Zajednice Brčko i drugi protiv Bosne i Hercegovine](#)). Domaći sudovi su pažljivo analizirajući sve aspekte predmeta zaključili da je sporni izraz „Za dom“, bez obzira na izvorno hrvatsko književno i poetsko značenje, korišten i kao službeni pozdrav ustaškog pokreta Nezavisne Države Hrvatske koji potječe od fašizma i koji se temelji na rasizmu i time simbolizira mržnju prema ljudima različitog vjerskog ili etničkog identiteta. Podnositelj zahtjeva, kao poznati nogometaš i uzor mnogim nogometnim navijačima, trebao je biti svjestan mogućeg negativnog utjecaja izvikivanja ovog izraza na ponašanje gledatelja i trebao se suzdržati od takvog ponašanja. Iznos novčane kazne nije bio nerazmjeran legitimnom cilju kojem se težilo. Postignuta je pravedna ravnoteža između interesa podnositelja zahtjeva na slobodu govora s jedne strane, te interesa društva u promicanju tolerancije i uzajamnog poštovanja na sportskim događajima, kao i borbe protiv diskriminacije kroz sport s druge strane.

Glede navodne povrede načela *nema kazne bez zakona*, Europski sud je primijetio da se podnositelj u postupku pred domaćim sudovima nije pozvao na čl. 7. Konvencije niti na čl. 31. st. 1. Ustava koji odgovara tom članku, pa stoga nije pravilno iscrpio domaća pravna sredstva prije podnošenja zahtjeva tom Sudu. U svrhu iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova, nije dovoljno da povreda Konvencije "očigledno" proizlazi iz činjenica predmeta ili podnesaka, već podnositelji moraju izričito ili u biti prigovoriti određenoj povredi na način koji ne ostavlja sumnju da je isti prigovor koji je naknadno podnesen ESLJP-u doista bio prethodno istaknut na domaćoj razini.

Europski sud odbio je prigovore podnositelja zahtjeva o navodnim povredama čl. 13. i čl.1. Protokola br. 12. uz Konvenciju kao očigledno neosnovane smatrajući da iz cjelokupnog materijala ne proizlazi da je do njih došlo.

Slijedom navedenoga, Europski sud je jednoglasno proglasio cijeli zahtjev nedopuštenim.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.